

1. kongres arhivista Bosne i Hercegovine

Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2.–4. studenoga 2006.

U Sarajevu je od 2. do 4. studenoga 2006. održan I. kongres arhivista Bosne i Hercegovine. Kongres, koji su organizirali Arhiv Bosne i Hercegovine i Arhivističko udruženje Bosne i Hercegovine, okupio je dvjestotinjak sudionika među kojima su bili i sudionici iz Hrvatske, Albanije, Crne Gore, Mađarske, Makedonije, Slovenije i Srbije.

Trodnevni skup imao je za cilj identificiranje problema arhivske službe u Bosni i Hercegovini te utvrđivanje smjernica budućeg djelovanja kao i isticanje pozitivnih profesionalnih rezultata koje je služba postigla od svog ustrojavanja do danas.

Prvog dana, uz prigodan program, kongres je otvorila gradonačelnica Sarajeva, Semiha Borovac. Na zajedničkoj plenarnoj sjednici koja je uslijedila i na kojoj su izabrana radna tijela Kongresa, direktor Arhiva Bosne i Hercegovine, mr. Šaban Zahirović održao je uvodno izlaganje pod nazivom *Perspektive razvoja arhivske službe Bosne i Hercegovine*. Uz kratak pregled razvoja arhivske službe, prikazano je sadašnje stanje arhiva i arhivske mreže u Bosni i Hercegovini te su dane preporuke za njen budući rad.

Sljedeća dva dana stručni rad Kongresa odvijao se u četiri radne sjednice:

- Arhivski fondovi i zbirke, i obrada arhivskog gradiva u Bosni i Hercegovini
- Zaštita i nadzor arhivskog gradiva u nastajanju
- Arhivi u suvremenom okruženju – arhivsko zakonodavstvo i obrazovanje arhivskih djelatnika
- Strategija i zakonska regulativa u pristupu arhivima, slobodi informiranja i zaštiti podataka.

U radu prve radne sjednice, *Arhivski fondovi i zbirke i obrada arhivskoga gradiva u Bosni i Hercegovini*, održano je osam izlaganja. Prikazom stanja arhivskih fondova i zbirki u Bosni i Hercegovini bavila su se prva tri izlaganja i to izlaganje dr. Azema Kožara pod nazivom *Arhivski fondovi i zbirke u Bosni i Hercegovini*, izlaganje Bojana Stojnića *Arhivski fondovi i zbirke Republike Srpske*, te izlaganje Verice Stošić pod nazivom *Zaštita arhivskoga gradiva u Arhivu Republike Srpske*. U naredna tri izlaganja autori su se bavili konkretnim fondovima, njihovom obradom i vrednovanjem. To su bila izlaganja Mine Kujović pod nazivom *Dostupnost arhivskoga gradiva nastalog djelovanjem najviših i viših organa zakonodavne i upravne vlasti u Bosni i Hercegovini od 1945. do 1953.*, izlaganje Sonje Tica-Živaljević *Fondovi Vojnog arhiva kao izvor za proučavanje povijesti Balkana*, te izlaganje Suvade Hasanović *Informacija o gradivu arhivskog fonda Pokrajinskog komiteta Komunističke partije Jugoslavije za Bosnu i Hercegovinu odnosno Centralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine i preuzimanje u Arhiv Bosne i Hercegovine*. U izlaganju *Arhivisti i upotreba suvremene tehnologije* autorica Milena Gašić, osim na prednosti novih tehnologija koje se uvode u svakodnevni rad arhivista, skrenula je pozornost i na probleme s kojima se, njihovom primjenom, arhivisti susreću. Posljednje izlaganje u ovoj radnoj sjednici, održala je Ljiljana Radošević. U izlaganju pod nazivom *Budućnost za povijest*, prikazala je ostvarenje projekta nabave opreme za konzervaciju i restauraciju arhivskoga gradiva iz donacije japanske Vlade.

Druga radna sjednica *Zaštita i nadzor arhivskoga gradiva u nastajanju*, započela je izlaganjem mr. Izeta Šabotića pod nazivom *Stanje i perspektive zaštite registraturnoga gradiva u Bosni i Hercegovini*. Slijedilo je izlaganje Dušana Vržine *Zaštita arhivskog gradiva izvan arhiva u Republici Srpskoj* te izlaganje Omera Zulića *Stanje registraturnog gradiva nevladinih organizacija na području Bosne i Hercegovine* u kojem je autor osim stanja gradiva prikazao i zakonsku regulativu, djelatnost i statusne promjene nevladinih organizacija u Bosni i Hercegovini kao i njihov odnos prema arhivima. Autori Hajrudin Jusufović i Anđelko Terzić u izlaganju *Stanje i zaštita arhivskog gradiva u nastajanju u Brčko Distriktu BiH*, prikazali su stanje arhivskoga gradiva u nastajanju u Brčko Distriktu te aktivnosti provedene u cilju njegove što bolje zaštite. Dugogodišnje iskustvo na poslovima zaštite gradiva izvan arhiva ponukali su autora Muhameda Musu da u izlaganju *Primjena novih principa u radu Službe za evidenciju, nadzor i zaštitu registraturnog gradiva u Istorijskom arhivu Sarajevo* ukaže na neke pogreške koje se javljaju u radu ovih službi u arhivima Bosne i Hercegovine te predloži primjenu iskustava Istorijskog arhiva Sarajevo na područje cijele države, a u cilju ujednačavanja rada. Ovaj autor je, uz Vaidu Škandro, potpisao i sljedeće izlaganje *Opravdanost vođenja uredskog*

poslovanja primjenom management sustava i podsustava arhiviranja sa skeniranjem u Općini Stari Grad, Sarajevo. Postojanje uređene arhivske mreže jedan je od preduvjeta organiziranja učinkovite zaštite gradiva izvan arhiva, što je istaknuto u izlaganjima Spomenke Pelić *Arhivska mreža u Bosni i Hercegovini* te Verice Josipović *Arhivska mreža Republike Srpske*. Na kraju rada ove sjednice Zoran Mačković je u izlaganju *Jedinstveni informacijski sustav Arhiva Republike Srpske (JISARS)* prikazao uvođenje ovog sustava u rad Arhiva Republike Srpske, kao i sam sustav.

U popodnevnom satima drugog dana kongresa održana je treća radna sjednica pod nazivom *Arhivi u suvremenom okruženju – arhivsko zakonodavstvo i obrazovanje arhivskih djelatnika*. Pet domaćih i tri arhivska stručnjaka iz susjednih zemalja svojim je izlaganjima s različitih aspekata obradilo temu ove radne sjednice. Prvo izlaganje pod nazivom *Edukacija arhivista u Bosni i Hercegovini* održao je Sejdaliya Gušić. U izlaganju je potreba izgradnje sustava obrazovanja arhivskih djelatnika u Bosni i Hercegovini istaknuta kao primarni zadatak. Dr. Enes Kujundžić u izlaganju *Edukacija u području knjižničarstva i arhivistike u reformi sveučilišne nastave u Bosni i Hercegovini* predstavio je programe nastave knjižničarstva i arhivistike na dodiplomskim studijima u Bosni i Hercegovini. Slijedila su izlaganja *Europske smjernice i praksa u digitalizaciji lokalne kulturne baštine knjižnica, arhiva i muzeja* koje je održala Vaska Sotirov te izlaganje pod nazivom *O nekim znanstvenim svojstvima arhivistike* dr. Azema Kožara. Rad dr. Stjepana Čosića i Vlatke Lemić pod nazivom *Arhivi u suvremenom okruženju – nasljeđe i perspektive*, na Kongresu je izložila kolegica Vlatka Lemić. Dva naredna izlaganja bavila su se isključivo prikazom stanja arhivskog zakonodavstva. To su bila izlaganja Amire Šehović *Arhivsko zakonodavstvo Bosne i Hercegovine od 1990. do 2006. godine*, te Marijana Župančića *Novo arhivsko zakonodavstvo u Republici Sloveniji*. Stručni rad drugog dana Kongresa završen je izlaganjem dr. Jusufa Osmanija pod nazivom *Stanje i perspektive razvoja arhivske službe na Kosovu poslije rata 1998./1999. godine*, u kojem je prikazan rad arhivske službe Kosova te strategija njenog razvoja u 21. stoljeću.

Posljednjeg dana održana je četvrta radna sjednica *Strategija i zakonska regulativa u pristupu arhivima, slobodi informiranja i zaštiti podataka*. Peter Pavel Klasinc otvorio je sjednicu izlaganjem pod nazivom *Vizija strategije dostupnosti registraturnog i arhivskog gradiva*, nastalim u suradnji s Živanom Heđbeli kao koautorom. U izlaganju *Znanstveno-istraživačko korištenje arhivskog gradiva u Arhivu Bosne i Hercegovine od osnivanja do 2000. godine* autori mr. Andrej Rodinis i Sandra Biletić dali su pregled korištenih fondova i zbirki, povijesnih razdoblja na koja su istraživanja bila koncentrirana i istraživačkih tema kao i neke podatke o samim istraživačima. O pristupu korištenju arhivskoga gradiva u Arhivu Republike Srpske govorila je Ljubica Ećimović u izlaganju istog naslova, a slijedila su izlaganja Deane Kovačec *Pravo na pristup informacijama – zakoni, primjene i prakse*, i potom Ljube Dornik-Šubelj pod nazivom *Zaštita osobnih podataka i pravo na pristup osobnim dosjeima bivše Službe državne sigurnosti*. Dr. Gojko Malović u izlaganju *Zajednička jugoslavenska arhivska baština za Bosnu i Hercegovinu* dao je svoju viziju rješavanja pitanja sukcesije arhivskoga gradiva bivše SFRJ, koju opravdava brigom za nesmetan pristup gradivu. O dostupnosti gradiva na Kosovu govorio je Gazmend Berisha u izlaganju *Nekoliko iskustava o dostupnosti službene dokumentacije na Kosovu*. Posljednja dva izlaganja na Kongresu bavila su se dostupnošću gradiva i informacija u Crnoj Gori, to su izlaganje Jadranke Selhanović *Arhivi i Zakon o slobodnom pristupu informacijama* i izlaganje Mirjane Kapisoda *Strategija u pristupu informacijama i zaštiti podataka u Državnom arhivu Crne Gore*.

Rad Kongresa završen je na zajedničkoj završnoj plenarnoj sjednici donošenjem Zaključaka I. kongresa arhivista Bosne i Hercegovine u kojima su u trinaest točaka sažete smjernice razvoja arhivske službe Bosne i Hercegovine u razdoblju do idućeg kongresa koji će se održati 2010. godine.

Ivana Prgin